

UDENRIGSMINISTERIET

Den 16. august 2007

Udenrigsudvalgets spørgsmål
nr. 59 af den 29. juni 2007

Spørgsmål 59:

”Ministeren bedes oversende en statusbeskrivelse af den aktuelle situation i Nepal”

Svar:

Siden fredsftalen mellem 7-parti alliancen og maoisterne blev underskrevet den 21. november 2006, har fredsprocessen bevæget sig fremad – men trægt.

Den 1. april 2007 lykkedes det de 8 partier at danne en regering, der skal lede landet indtil valget af en forfatningsgivende forsamling den 22. november 2007. Regeringsdannelsen blev forsinket af den store logistiske operation med at afvæbne 30.000 maoister og anbringe dem i lejre samt politisk kamp mellem partierne om ministerposter.

Langsommeligheden har tvunget regeringen til at udskyde valgdatoen fra juni til den 22. november 2007. Fastsættelsen af valgdatoen, gav anledning til betydelige spændinger partierne imellem. Kommunistpartiet (CPN-UML) er af den opfattelse, at premierministeren, der er alvorlig syg, ikke længere er egnet til at lede landet. Premierministeren er i medfør af den midlertidige forfatning, der har fjernet alle kongens magtbeføjelser, både stats- og regeringschef.

Forholdet mellem de syv etablerede partier og maoisterne er fortsat præget af spændinger. Senest er det kommet til udtryk ved, at maoisterne har blokeret for den verifikation, der skulle foregå af de tidligere maoistiske kombattanter, som nu opholder sig i syv interneringslejre. Formålet med verifikationen er at hjemsende de personer, der enten var under 18 år på tidspunktet for våbenhvilen i maj 2006, eller som er rekrutteret efter dette tidspunkt. Maoisterne kræver nu, at verifikationen sammenkædes med sikkerhedssektorreformen. Dette skyldes, at hensigten med en sådan reform er at gennemføre en sammenlægning af maoisternes og Nepals hære. Hjemsendelse af et større antal maoister fra lejrene vil svække partiets forhandlingsposition.

Den langsommelige regeringsdannelse og den generelle inert i regeringsapparatet medvirker til frustration i befolkningen, hvor der er spirende utilfredshed over ikke at have set en “fredsdividende”. Danmark har ved flere lejligheder alene eller sammen med EU lagt pres på regeringen for få processen til at skride hurtigere frem.

I januar 2007 opstod der uroligheder i Nepals lavland grænsende til Indien - Madhes eller Terai. Kravet fra lavlandsgrupperne er inddragelse i fredsprocessen. Voldsomme optøjer førte til adskillige omkomne samt omfattende ødelæggelser, og optøjerne satte de politiske ledere i Kathmandu under pres. For at imødekomme gruppernes ønsker blev det besluttet at ændre den midlertidige forfatning for at sikre en repræsentativ politisk involvering af madhes - og regeringen lovede desuden dialog med de udsatte befolkningsgrupper.

Tiltagene synes at have dæmpet, men langt fra stoppet volden i Madhes. Blandt dem, som drives på flugt, er også velhavende pahadis (bjergboere), der herved måske styrkes i deres tro på, at kongen trods alt er den rette leder af Nepal. Det samme mener lavlandets hindunationalistiske grupper, der gerne ser Nepal genskabt som verdens eneste hindu-stat med kongen som guden Vishnus reinkarnation på jorden. Maoistiske ungdomsgrupper (Young Communist League) har taget kampen op mod lavlandsgrupperne for at fastholde maoisternes indflydelse i området. Samtidig er der dannet nye bander (Terai Tigers m.fl.), der under dække af Madhes-bevægelsen terroriserer områdets landsbyer. Donorer har i enkelte tilfælde måttet trække folk ud af Madhes, lokale pahadi-embedsmænd har fået besked om at holde sig væk, og politiet er nærmest handlingslammet. I Kathmandu har parlamentsmedlemmer fra Madhes på tværs af partiskel blokeret parlamentet og krævet politisk handling.

Etniske mindretal, dalitter og andre grupper har også blæst til kamp for deres rettigheder. De øjner nu en mulighed for at blive hørt. Det internationale samfund følger situationen i Madhes tæt og opfordrer alle parter til dialog. Donorerne er indstillet på at intensivere aktiviteterne i lavlandet, men har aktuelt ingen reel mulighed herfor. Fra indisk side trædes der varsomt. Indien støtter ikke Madhes-bevægelsen, men det står klart, at hindunationalister og kriminelle grupper i de to nabostater Bihar og Uttar Pradesh er aktive i grænselandet. Formår de politiske partier i Nepal ikke at gøre fredsprocessen inklusiv, stiger risikoen for, at voldelige grupper får overhånd i forhold til de mere moderate kræfter. En negativ udvikling i Madhes vil kunne betyde vanskeligheder med at gennemføre valget i området.

I de seneste uger er der sket visse fremskridt i regeringens forhold til mindretallene. En valglov, der indeholder faste kvoter for kvinder samt etniske og geografiske grupper er blevet vedtaget. Der er ligeledes nedsat en særlig regeringskomité på ministerniveau til at følge spørgsmålet, og der er indledt forhandlinger mellem regeringen og ledende repræsentanter for de største Madhesi og Janajati (oprindelige folk) grupper. Såfremt der kan opnås en aftale mellem parterne om disse gruppers deltagelse i valget, vil det formentlig også have en gavnlig indflydelse på sikkerhedssituationen.

Vedtagelsen af den midlertidige forfatning den 15. januar 2007 og dannelsen af en midlertidig regering med maoisternes deltagelse den 1. april 2007 har ført fredsprocessen ind i en ny fase. Men havde de politiske partier inden da taget positive skridt over for de udsatte befolkningsgrupper, ville de have styrket deres demokratiske legitimitet og formodentlig sikret et mere stabilt spor for fredsprocessen.

Den økonomiske vækst for 2006-07 ventes at blive på 2,5%, hvilket er ca. det samme som befolkningstilvæksten. Konflikten i Nepal har klare negative økonomiske konsekvenser. Ikke mindst den tilspidsede situation i lavlandet, hvor langt størsteparten af den industrielle produktion finder sted, har skabt vanskeligheder. I lyset af landets vanskelige politiske situation er det IMF's opfattelse, at Nepal økonomisk klarer sig tilfredsstillende.

Finansministeren har med et finanslovsforslag for perioden 2007-08, som forventes vedtaget indenfor kort tid, fremlagt et budget på 2,4 mia. US dollars og budgetteret med en stigning på 28% i de offentlige udgifter. Budgettet er på linie med de anbefalinger, som IMF har fremsat, og som IMF vurderer vil kunne sikre en stabil makroøkonomisk udvikling. Finansministeren har bedt om yderligere udviklingsbistand. Donorerne har reageret positivt på regeringens anmodning, især med hensyn til dækning af udgifter forbundet med fredsprocessen, herunder valg til den forfatningsgivende forsamling. Donorerne forventes at ville støtte regeringen i 2007-08 med omkring 600 mio. US dollars. Til sammenligning blev der i 2006-07 overført omkring 370 mio. US dollars i udviklingsbistand.

Rammerne for det danske bistandssamarbejde med Nepal er fastlagt i den midlertidige strategi (2006-07) fra juni 2006. Danmark støtter i 2007 undervisningsprogrammet med ca. 85 mio. kr., energi til landområderne med ca. 41 mio. kr. og støtte til menneskerettigheder og god regeringsførelse med ca. 26 mio. kr. Herudover har Danmark bevilliget i alt 100 mio. kr. ekstraordinært til fredsprocessen, hvoraf 50 mio. kr. tildeles i 2007 og de resterende 50 mio. kr. i 2008. Donorerne i Nepal har sammen med regeringen etableret en fredsfond med henblik på let og overskueligt at sikre midler til de mange aktiviteter, der skal sikre fredsprocessen. De danske midler går til støtte af Valgkommissionen og dens arbejde med at sikre det kommende valg, til valgobservatører og til NGO'er, der arbejder med oplysning af befolkningen om valget og dets indhold. Omkring 40 mio. kr. forventes brugt i 2007.

Trods de beskrevne vanskeligheder er der fortsat tale om en positiv udvikling. Fredsprocessen er nået langt ikke mindst set i lyset af, hvor vanskeligt det er at transformere en oprørsgruppe til en fredelig politisk bevægelse.

Processen er imidlertid ikke slut, den næste milepæl mod et fredeligt Nepal vil være valget til den forfatningsgivende forsamling. For at fredsprocessen skal blive en succes, skal politikerne i Kathmandu som minimum sikre en inklusiv proces for marginaliserede grupper, afholde retfærdige valg, holde maoisterne på den demokratiske vej, stoppe volden i Madhes og sikre, at lov og orden bliver håndhævet overalt i landet, samt undgå at kongetro og hindunationalister stikker en kæp i hjulet på fredsprocessen. Der er således fortsat politiske problemer, der vil kunne forsinke eller i værste fald afspore fredsprocessen. Danmark gør sammen med andre donorer og FN alt, hvad der kan gøres for at sikre, at processen går i den rigtige retning.